

การปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก Spatial Education Reform of Small-Sized Secondary Schools

ไพรวลัย พลชู

Priwan Pholchoo

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

Corresponding author, E-mail : priwan1916@gmail.com.

สาระสังเขป

ทุกภาคส่วนของสังคมเห็นตรงกันว่าการศึกษาเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างคนไทยให้มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าต่อไปในอนาคตซึ่งต้องส่งเสริมให้ผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคท้องถิ่น และภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุนลงทุนด้านการศึกษาและให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นปัจจุบันการศึกษาไทยกำลังเผชิญหน้ากับความล้มเหลวของระบบราชการ ทั้งโครงสร้างและวัฒนธรรมที่ไม่เอื้อต่อการปฏิรูปการศึกษา ทำให้ไม่อาจพัฒนาคุณภาพของการศึกษาและผู้เรียนตามที่ตั้งใจคาดหวังได้ ประกอบกับมีความเหลื่อมล้ำทั้งด้านคุณภาพและโอกาส จึงไม่สามารถขับเคลื่อนไปสู่การปฏิรูปเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางบวกได้ จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวการปฏิรูปการศึกษาเชิงพื้นที่ จึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญควบคู่การกระจายอำนาจและสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นการจัดการเชิงพื้นที่ในระดับจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด รวมถึงการให้อิสระสถานศึกษาและการเพิ่มบทบาทท้องถิ่นในการเข้าจัดหรือสนับสนุนการศึกษาในท้องถิ่นนั้นให้มีคุณภาพต่อไป

คำสำคัญ : การปฏิรูปการเรียนรู้; การปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่

SUMMARY

All sectors of society agree that education is the first element that is extremely important toward building the Thailand quality and major force for development of nation society to progress further in the future. The need to encourage participation in education, government, private sector, local government and various sectors of society to participate and take responsibility for education to participation promotes investment in education and focus on education reform and to learn more. Currently, Thailand is facing the failure of bureaucracy, both the structure and culture that is not conducive to education reform and may not improve the quality of education and social class, as expected, with a disparity in terms of quality and opportunity. That is the reason cannot drive to reform to a change in a positive direction. The problems and the importance of such spatial education reform is strategic combination of decentralization and strengthening their participation in development and the spatial management at the provincial level or group provincial. Including the provision of free education and a greater role in the organization or support local education in the local area to ensure quality.

Keywords : Education Reform ; Spatial Education Reform

บทนำ

การบริหารราชการแผ่นดินของไทยในอดีตมีลักษณะการรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางเน้นการสั่งการและการควบคุม โดยภาครัฐเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดและได้รับการสืบทอดกันมาว่าระบบราชการสามารถทำงานได้ดีกว่าภาคประชาชน กระบวนการในการตัดสินใจยึดติดอยู่กับข้อมูลที่เป็นตัวเลขทางสถิติ หรือการให้ความสำคัญกับผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยที่เป็นกระบวนการในระบบราชการมากกว่าการใช้ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชน[1]จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษา และมีการกระจายอำนาจการศึกษาไปยังสถานศึกษาตามหลักการดังนี้ 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น 4) หลักการบริหารตนเอง (Self Management) ส่วนกลางมีหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย ส่วนโรงเรียนสามารถกำหนดวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ด้วยตนเองโดยมีอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน เมืองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ [2]

บทบัญญัติที่เป็นสาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการ การจัดการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรจากแหล่ง

ต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันสังคมอื่น และตาม พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ ได้กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ ไว้ในหลายมาตรา เช่น มาตรา 57 ที่ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และมีกรยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา เปิดช่องทางแก่ทุกภาคส่วนในการเข้ามาร่วมจัดการศึกษา มีการปฏิรูประบบพื้นที่ และการกระจายอำนาจจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นกับขีดความสามารถของหน่วยระดับจังหวัดและสถานศึกษา

ในปัจจุบันมีโรงเรียนกระจายครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ที่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 500 คนลงมา จำนวน 11,643 แห่ง ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีปัญหาซ้ำซ้อนและคล้ายคลึงกัน เช่น เป็นโรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากร ด้อยโอกาสในการพัฒนา ออกกลางคัน คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาค่อนข้างต่ำ ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ งบประมาณไม่เพียงพอ จำนวนครูไม่ครบชั้น รวมทั้งปัญหาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ [3]

ดังนั้นการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-Based Education) จึงเป็นแนวคิดสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาที่หลายประเทศเลือกใช้ ภายใต้ข้อเท็จจริงที่ว่าภาครัฐส่วนกลางไม่อาจตอบโจทย์คนในพื้นที่ได้ดีเท่ากับคนในพื้นที่เอง คำว่าพื้นที่อาจหมายถึง ชุมชนเล็ก ๆ รอบโรงเรียน ไปจนถึงจังหวัดที่มีลักษณะบางอย่างคล้ายกัน และต้องการการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์เฉพาะพื้นที่ ตั้งแต่ด้านการผลิตทางเศรษฐกิจไปจนถึงการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ขึ้นกับว่าพื้นที่นั้นมีบริบทโอกาสอนาคต หรือปัญหาอะไรที่ต้องการแก้ไข จึงเป็นทางเลือกสำคัญที่ควรดำเนินการ [4]

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงมีแนวคิดที่จะหารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กและสามารถนำสู่การปฏิบัติในเชิงพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและยกระดับการศึกษาของชาติต่อไป

ความสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้

ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งหลายต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ถึงเวลาต้องปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทยทั้งชาติ ด้วยเหตุผลและความจำเป็น ดังนี้

1. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย เป็นคนที่มีความรู้คู่คุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของตนเองรู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ในครรลองแห่งความดีงาม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองเป็นคนที่มีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพกติกาสังคม มีความขยัน ซื่อสัตย์ และเสียสละเพื่อส่วนร่วม มีความสามารถในการใช้ภาษา สื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์แบบวิทยาศาสตร์ คิดเป็นระบบ ดำรงชีวิตอย่างอิสระ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทย

3. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์ผู้เรียนทุกวัยต้องมีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่รอบตัว ทั้งจากครู ครูเคื่อง และครูธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาได้มากกว่า 1 ภาษา คือ ต้องรู้และใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารกับสากลได้ด้วย ต้องมีความคล่องแคล่วในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และรู้จักสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิตของตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

4. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและสังคมไทย การปฏิรูปการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการเปิดแนวทางใหม่ ๆ ให้แก่ครู พ่อแม่ ชุมชนมีอิสระในการเลี้ยงดู ให้การศึกษาจัดหลักสูตรและการบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น

5. ปฏิรูปการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย การปฏิรูปการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับ ชนธิปพรกุล กล่าวว่า ในขณะที่ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและปัญหาในด้านการเมือง สังคมและวัฒนธรรมการศึกษาก็มีภาวะวิกฤตไม่น้อยเช่นกัน แนวทางที่จะกอบกู้ประเทศชาติคือ การปฏิรูปการศึกษา

หลักสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สหชาติ เหล็กชาย กล่าวไว้ว่า การปฏิรูปครูเป็นเงื่อนไขความสำเร็จจากการปฏิรูปการเรียนรู้ และการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจของ การปฏิรูปการศึกษา [5]

แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระสำคัญ ทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกหมวดในพระราชบัญญัติแห่งชาติ จะมุ่งประโยชน์สูงสุด การจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นจุดปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีสาระสำคัญ คือ หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นสาระสำคัญของหมวดนี้ครอบคลุมหลักการ สาระ และกระบวนการการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วมสรรค์สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ในการเรียนการสอน ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามหมวดนี้ เริ่มตั้งแต่มาตรา 22 ถึง มาตรา 30 มีสาระสำคัญ 8 เรื่องใหญ่ ๆ คือ

1. หลักการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

2. สาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการการเรียนรู้บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมือง และการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดการด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา และการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

3. กระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ให้ผู้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่

4. บทบาทรัฐบาลในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการส่งเสริม การดำเนินงานและการตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

5. การประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากการพัฒนาการ ผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วม กิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละ ระดับและรูปแบบการศึกษา และการนำผลการประเมินดังกล่าว มาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ โดยใช้วิธีที่หลากหลาย

6. การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ ในคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษา ขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาใน ชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของครอบครัว ชุมชนสังคม และประเทศชาติ หลักสูตร ต้องมีลักษณะความหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละ ระดับของหลักสูตรด้านวิชาการและวิชาชีพ

7. บทบาทของผู้มีความเกี่ยวข้องในสถานศึกษาร่วมกับ บุคคลรอบครัว ชุมชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันสังคมอื่นจัดการกระบวนการการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

8. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้ สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนใน แต่ละระดับการศึกษา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็น บทบัญญัติที่ให้ทิศทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจน แม้ว่าการ ปฏิรูปการเรียนรู้ของชาติเป็นงานที่ยาก แต่เป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่ที่ มุ่งสัมฤทธิ์ผลทั้งนี้ ทุกส่วนของสังคมไม่ว่า ฝ่ายนโยบาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน ผู้บริหาร ชุมชน ต้องมีความเข้าใจตรงกัน และเข้ามามีส่วนในการปฏิรูป โดยมุ่งหวังที่จะได้เห็นคนไทย เป็น ทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุข [6]

การปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่

การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เป็นฐาน (Area Based Education Management) ที่ทางสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้

และคุณภาพเยาวชน เข้าไปหนุนเสริมเพื่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือในการยกระดับการเรียนรู้ ไปสู่การจัดการ ศึกษาเชิงพื้นที่ใน 14 จังหวัดนำร่องการศึกษาเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะ นักวิชาการที่มีข้อมูลหรือองค์ความรู้จำนวนมาก แต่ไม่รู้ว่าจะนำ ข้อมูลเหล่านั้นออกไปสื่อสารได้อย่างไร ซึ่งพลังของข้อมูลที่มีอยู่ หากนำไปใช้ในการสื่อสารสู่สาธารณะอย่างถูกต้อง 1) จะสร้างให้เกิดความตระหนักร่วมกันถึงเป้าหมายของการทำงาน 2) สร้างให้เกิดการมีส่วนร่วม แล้วจะนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาหรือหาทางออก ร่วมกัน 3) เกิดเป็นพลังการรวมกลุ่มของทุกภาคส่วนที่จะนำไปสู่ เป้าหมายของการทำงานเกิดกลไกการทำงานในระดับจังหวัดหรือ ในระดับท้องถิ่นซึ่งการรวมตัวจากกลุ่มเล็ก ๆ ของทุกจังหวัด กลายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่ทุกจังหวัด จะได้ใช้การสื่อสารเป็น เครื่องมือที่จะสามารถทำให้ Area Based Education เกิดขึ้นได้ โดยมุ่งเน้นไปที่การกระจายอำนาจและบทบาทการจัดการศึกษา ลงไปให้กับท้องถิ่น รวมไปถึงมีแนวคิดในการปรับงบประมาณเชิง พื้นที่ลงมาให้เกิดการบริหารจัดการการศึกษาในระดับจังหวัด แต่ สิ่งที่จะทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาในพื้นที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็น รูปธรรมนั้น จะต้องเกิดขึ้นมาจากด้านล่าง คือ เกิดขึ้นจากสิ่งที่ทุกคนจากทุกจังหวัดกำลังดำเนินการกันอยู่ในขณะนี้ หลายจังหวัดก็ เริ่มมีงานที่เห็นรูปธรรมมากขึ้น โดยรัฐส่วนกลางเพียงแต่อำนวยความสะดวกด้วยการสร้างเงื่อนไขที่เอื้อต่อการทำงานของท้องถิ่น เท่านั้น

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ กล่าวว่า การการจัดการศึกษา เชิงพื้นที่เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ที่จะต้องให้ พื้นที่ได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายว่าต้องการให้ คนในจังหวัดมีการศึกษาอย่างไร ต้องการคนที่มีคุณลักษณะ มีความสามารถแบบไหน สิ่งที่สำคัญงานส่งเสริมสังคมแห่ง การเรียนรู้และคุณภาพเยาวชนทำร่วมกับ 14 จังหวัดในขณะ นี้เป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประเทศไทย เพราะเป็นกระบวนการทำงานที่ทุกภาค ส่วนเข้ามามีส่วนร่วมทำงานส่วนสีลาภรณ์ บัวสาย กล่าวว่า การปฏิรูปการเรียนรู้คือ ยุทธศาสตร์การดึงทุกภาคส่วนกลับ มาทำงานในห้องเรียน เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงมุ่งตรงสู่ครูและ เด็ก ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area Based Education) จึงต้องอาศัยการปรับรูปแบบระบบความคิด และกระบวนการทำงานเพื่อกระจายอำนาจการบริหารสู่สถาน

ศึกษา ใน 3 มิติหลัก ประกอบด้วย 1) การพัฒนากลไกการ จัดการ 2) การพัฒนาฐานข้อมูล และ 3) กระบวนการเชื่อมโยง กลไกและข้อมูลเข้าสู่การดำเนินงานมาตรการเรียนรู้ตามบริบทของ พื้นที่และประเทศ วิชาลี กล่าวว่ แนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่ ยึดเอาจังหวัดหรือพื้นที่เป็นตัวตั้ง ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าทำให้เกิด การบูรณาการ และพลังจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ในการร่วมกัน ทำงานเพื่อยกระดับการศึกษา จากเดิมที่การส่งผ่านระบบ ราชการไม่สามารถทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากเพราะระบบราชการ คือ ระบบการควบคุมที่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาซึ่งเป็นความ งาม การปฏิรูปการศึกษาจะต้องเน้นการกระจายอำนาจลง ไปในระดับพื้นที่ ส่วนกระทรวงศึกษาธิการต้องปรับตัวเองมาเป็น ผู้สนับสนุน นโยบายและด้าน วิชาการ โดยให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล และจัดการศึกษา กระบวนการปฏิรูปก็จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับ ประภวาท นิมย ที่กล่าวว่ ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ คือสิ่งที่ทำให้ประเทศไทยยังมีความหวังกับการศึกษา ถ้าจังหวัด และท้องถิ่นเข้าร่วมริเริ่มกันอย่างจริงจังจากแนวคิดดังกล่าว การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เป็นฐาน หมายถึง ความสำเร็จของการ จัดการศึกษาเชิงพื้นที่อยู่ที่ประสิทธิภาพของการจัดการความร่วมมือ ระหว่างภาคีต่าง ๆ ทั้งภาคการศึกษา ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น ให้เห็นเจตจำนงหรือเป้าหมายการศึกษาร่วมกันและช่วยกันขับเคลื่อนงานการศึกษาของพื้นที่ไปสู่ความสำเร็จ

การปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่ของจังหวัดน่านในประเทศไทย

ทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาภายใต้ ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area Based Education หรือ ABE) ภายใต้ความร่วมมือของสำนักงานส่งเสริม สังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชนเป็นทิศทางที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับกระแสการปฏิรูปทั้งของสภาพัฒนาการ ชาติ นโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการที่กำลังดำเนินงาน ในจังหวัดน่าน 14 จังหวัด มาออกแบบการทำงานและทดลอง ปฏิบัติการ สร้าง การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อตอบเจตจำนงและสร้าง ผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กเยาวชนและการศึกษาที่สอดคล้อง กับบริบทความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่อันจะเป็นตัวแบบการ จัดการในการปฏิรูปและพัฒนาการศึกษาของประเทศชาติดัง โครงการปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่ของจังหวัดน่าน เพื่อมุ่งยกระดับคุณภาพและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังนี้ [7]

1. จังหวัดอำนาจเจริญมีปัญหาด้านการศึกษาทั้งเด็กด้อย โอกาส เด็กออกจากการศึกษากลางคัน มีสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 มากกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมด และเกือบ 50 แห่งมีนักเรียนน้อยกว่า 40 คน ส่วนหนึ่งเป็น เพราะปัญหาด้านเศรษฐกิจและความยากจนที่ส่งผลให้เด็กด้อย โอกาสทางการศึกษา มีเด็กจำนวนมากที่จบแค่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และไม่ได้ศึกษาต่อ จึงตั้งเป้าหมายการทำงานว่ ทำอย่างไร เด็กถึงจะมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา ทำอย่างไรถึงจะพัฒนาเด็ก ให้เต็มศักยภาพ ทำอย่างไรเขาถึงจะมีสัมมาชีพที่ดีเรียนรู้ที่จะ อยู่ในชุมชน มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้ระดมวิธีการต่าง ๆ เพื่อแก้ ปัญหาโดยการสนับสนุนทางวิชาการและร่วมมือ กับทุกฝ่าย ทั้ง ภาคประชาชน ทั้งท้องถิ่น ภาคราชการ ในขณะที่เศรษฐกิจของ จังหวัดมีรายได้น้อย เป็นเมืองที่มีความยากจน เมื่อดูศักยภาพ ของพื้นที่แล้วทุกฝ่ายก็เห็นตรงกันว่าอยากจะทำในเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่องของภาคการเกษตร เพราะอำนาจเจริญ ไม่มีศักยภาพในเรื่องอื่น ๆ พยายามเอากุมิปัญญาชาวบ้านในเรื่อง ของการทำมาหากิน การมีสัมมาชีพ ซึ่งคณะกรรมการเห็นตรงกันว่าต้องดำเนินการไปสู่เป้าหมายเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้เป็น เมืองเกษตร โดยเริ่มเข้าไปดูในโรงเรียนแล้วพัฒนาดูศักยภาพ รายบุคคล ดูข้อมูลเป็นรายบุคคลในกลุ่มเด็กด้อยโอกาส กลุ่ม ที่มีศักยภาพ ให้มีการแนะแนวต่อยอด ทั้งอาชีพศึกษาและเข้า มหาวิทยาลัย ในส่วนเด็กที่มีศักยภาพน้อยต้องพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นให้ภูมิปัญญาชาวบ้านเข้ามาสอน ให้มีทักษะชีวิตที่ดี เป้าหมายคือให้มีสัมมาชีพเรียนรู้ในการที่จะอยู่ในสังคมปัจจุบันได้ พัฒนาให้มีศักยภาพในเรื่องของทักษะของความเป็นสมัยใหม่ ทั้งในเรื่อง IT ทั้งในเรื่องภาษาเท่าที่จะพัฒนาได้ ทั้งนี้ต้องร่วมมือกับโรงเรียน ชุมชน ส่วนราชการ ร่วมมือกันเอาพื้นที่ทั้งหมด จังหวัดอำนาจเจริญเป็นห้องเรียน มีการจัดการข้อมูล จัดการ กลไกระบบ เพราะเราอยากจะทำให้เด็กอำนาจเจริญทุกคนได้พัฒนา เต็มศักยภาพ [8]

2. จังหวัดชลบุรีจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษา โดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อตอบสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของ รัฐบาล ตามหลักการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เป็นฐาน (Area Based Education Management) เพื่อเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถของประชากรวัยเรียนให้มีสัมมาชีพ หลักสูตรการศึกษา

เพื่อการมีงานทำ เกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนในจังหวัด ชลบุรี มุ่งเน้นสร้างความเข้มแข็งให้ประชาชนสร้างงาน สร้างรายได้ ซึ่งแนวความคิดการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการมีงานทำจะสามารถช่วยประเทศให้เดินหน้าต่อไปได้ โดยชลบุรีจะเป็นจุดเริ่มและเป็นตัวอย่างให้จังหวัดอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน [9]

3. จังหวัดสุโขทัยกำหนดเป้าหมายร่วมกันว่าการอ่านเป็นพื้นฐานและหัวใจหลักในการเรียนทวิศึกษา และเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ของเด็กโดยใช้พันธสัญญาที่ว่า “ลูกพ่อขุนรามลายเมืองมาจบ ป.3 ต้องอ่านออกเขียนได้ทุกคนจบ ป.6 และ ม.3 ต้องมีทักษะการคัด การอ่านสื่อสารได้สองภาษา” มากำหนดเป็นนโยบายหลักให้โรงเรียนต้องทำให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ทุกคนเมื่อจบชั้น ป. 3 พร้อมกับเชิญชวนให้ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาร่วมแรงร่วมใจกันทำให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ นำมามาตรการต่าง ๆ มาใช้ในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาวิชาภาษาไทย เช่น เน้นการอ่านออก เขียนได้ ตั้งแต่ชั้น ป.1 ปรับ การสอนอ่านเป็นการแจกลูกประสมคำ ให้แต่ละโรงเรียนมีอิสระในการคิดนวัตกรรมการสอน เพื่อให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีการประเมินการอ่านและเขียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง มอบรางวัลให้โรงเรียนที่นักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100 เปอร์เซนต์ และมีการนิเทศติดตามโดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานยกระดับคุณภาพการศึกษาวิชาภาษาไทยและโรงเรียนแต่ละแห่งต้องมุ่งเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ขยายผลการดำเนินงานสร้างเครือข่ายและกลไกการจัดการในระดับพื้นที่ที่ยั่งยืนที่จะนำไปสู่การก้าวข้ามการไม่รู้หนังสืออย่างเป็นระบบร่วมกันทั้งจังหวัด เพื่อให้เกิดบทเรียนและองค์ความรู้ที่พร้อมขยายผลสู่การปฏิบัติพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ [10]

4. จังหวัดลำปางพบว่ามีความเหลื่อมล้ำคุณภาพสถานศึกษาเป็นจุดเชื่อมกลาง จนเกิดเป็นเป้าหมายในการทำงานกับโรงเรียนขนาดกลางที่มีจำนวนนักเรียน 500 - 2,000 คน โดยไม่มีการแบ่งแยกสังกัดในการขับเคลื่อนโดยเอาพื้นที่ลำปางเป็นตัวตั้งหลักสำคัญของการพัฒนา ก็คือการทำงานบนฐานข้อมูล เพราะต้นสังกัดของแต่ละโรงเรียนก็มีฐานข้อมูลเป็นของตัวเอง และมีอิสระที่จะบริหารจัดการข้อมูล แต่ถ้ามองข้อมูลภาพรวมลำปาง กลับพบว่ายังขาดตัวเชื่อมซึ่งข้อมูลตรงนี้ถ้าหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาได้มาพัฒนาและเห็นข้อมูลของลำปางร่วมกัน

โดยตั้งเป้าว่าภายใน 2 ปีจะพัฒนาให้เกิดกลไกฐานระบบข้อมูลที่จะนำไปสู่การกำหนดรูปแบบ แนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำใน สถานศึกษาที่เกิดขึ้นในจังหวัดได้ [11]

5. จังหวัดตราดจัดทำโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่ จังหวัดตราด โดยวิทยาลัยชุมชนตราด เป็นผู้ดำเนินการด้านวิชาการ ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ หรือการจัดการศึกษาด้านอาชีพ โดยให้เปลี่ยนค่านิยมการเรียนเพื่อมุ่งหวังปริญญาว่า “จบปริญญาตรีเป็นเศรษฐีทุกวันนี้มีเด็กไทยที่จบปริญญาตรีถึง 2 แสนคนที่ยังไม่มีการมีงานทำ ซึ่งปัญหาการขาดแคลนแรงงานในปัจจุบันนั้นถ้าเราแบ่งแรงงานเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกคือผู้ใช้แรงงาน กลุ่มที่สองคือช่างฝีมือ และกลุ่มที่สามคือผู้ที่จบปริญญาตรี ปัญหาที่ถือว่าสังคมไทยในปัจจุบันมุ่งเน้นในการเรียนด้านปริญญาตรี แต่เมื่อจบออกมาแล้วก็มีความรู้และทักษะไม่ตรงกับสาขาอาชีพที่ตลาดต้องการ ตรงกันข้ามกับกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นแรงงานฝีมือเชิงช่าง ปัจจุบันเรามีแรงงานในกลุ่มนี้น้อยเกินไป ประเทศเยอรมันผลิตช่างฝีมือได้ถึงปีละ 6 หมื่นคน แต่เรากลับผลิตได้เพียง 6 พันคน ดังนั้นแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของจังหวัดตราดนั้นจะมุ่งไปที่การทำให้เด็กตราดเมื่อจบการศึกษาแล้วจะต้องมีงานทำที่สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัด เดินหน้าปฏิรูปการเรียนรู้มุ่งสู่การมี “สัมมาชีพ” นำแนวความคิดจัดการศึกษา “ทวิศึกษา” บูททักษะพื้นฐานเด็กตราดสู่โลกของการทำงาน พร้อมปรับหลักสูตรให้ “จบแล้วต้องมีงาน”[12]

6. จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมนั้นอยู่ในลำดับท้าย ๆ ของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากกาญจนบุรีมีพื้นที่กว้างเป็นอันดับ 3 ของประเทศ และมีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ทั้งกระเหรี่ยง พม่า และมอญที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ยังมีปัญหาเด็กมัธยมออกกลางคันมากถึงเกือบร้อยละ 20 และมีเด็กที่เรียนอาชีวศึกษาไม่จบหลักสูตรถึงร้อยละ 30 สิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนให้คนกาญจนบุรีเห็นว่าเราต้องหันกลับมาดูว่าเกิดอะไรขึ้น รวมไปถึงหน่วยงานที่ดูแลด้านการศึกษาต้องหันมาทำงานเชื่อมโยงกันให้มากยิ่งขึ้น คณะทำงานได้จัดทำโครงการนำร่อง 4 โครงการขึ้นคือ การจัดทำหลักสูตรอาชีพพระยะสันที่อำเภอสังขละบุรี โดยร่วมกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาและการอาชีวศึกษาทุกแห่งในจังหวัดเพื่อฝึกอาชีพพระยะสันให้กับเด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลให้เขาสามารถอยู่ในชุมชนอยู่ในท้องถิ่นและมีอาชีพได้ รวมไปถึงการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ครู

ได้อยู่กับเด็กให้มากขึ้นที่อำเภอท่าม่วง ที่จะทำงานผ่านการทำงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ การศึกษาให้กับบุตรหลานมากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศเด็กและเยาวชนเพื่อให้สามารถติดตามช่วยเหลือ เด็กทุกคนได้อย่างละเอียด ข้อมูลตรงนี้จะทำให้ทุกภาคส่วน ได้ใช้ทรัพยากรที่ร่วมกันตรงนั้นเข้ามามีส่วนร่วมการทำงานร่วมกัน และโครงการสุดท้ายคือโครงการเรื่องภาษาสู่อาชีพที่ได้รับการ สนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี เพราะกาญจนบุรีกับเมืองห้วยเป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่จะส่ง ผลต่ออาชีพต่าง ๆ ที่จะขยายตัวมากขึ้นในอนาคต ต้องมีพื้น เรื่องภาษาทั้งพม่าอังกฤษเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ ในอนาคต[13]

7. จังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาหลักด้านการศึกษาของไทยคือ การผลิตบุคลากรที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ปัจจุบันนี้หนักก็ศึกษาจบใหม่มีงานทำเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น สะท้อนให้เห็นถึงการออกแบบการศึกษาไม่ตรงกับความต้องการ ด้านแรงงาน กลยุทธ์สำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ครั้งนี้ จึงเป็นการสร้างมิติของ “ความต้องการแรงงาน” (demand) และ “แรงงานที่ผลิต” (Supply) ให้ตรงกัน จึงเชิญองค์กรที่ เกี่ยวข้องด้านการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่มาหารือร่วมกันว่า อนาคตในอีก 3 - 4 ปีข้างหน้า จะสร้างบุคลากรรุ่นใหม่ออกมา รับใช้สังคมในด้านใด เพื่อให้ตรงกับความต้องการขององค์กรที่ พร้อมจะรองรับแรงงานเหล่านี้ ด้านองค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่ได้จัดเตรียมงบประมาณสนับสนุนงานปฏิรูปการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ไว้ประมาณปีละ 40 ล้านบาท เพราะการลงทุน ด้านการศึกษาคือ การลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดโดยจะมุ่งเน้นไปที่กลุ่มอาชีพศึกษาตอนต้นเป็นกลุ่มแรก มั่นใจว่าเมื่อเด็กรุ่นแรกที่เกิดขึ้นภายใต้แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาพวกเขาทุกคนจะมีงานทำและทำงานอยู่ที่ท้องถิ่น แนนอนการขับเคลื่อนโครงการจังหวัดปฏิรูปจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินตามโครงการเตรียมความพร้อมของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นสู่โลกของการทำงานในจังหวัดเชียงใหม่ โดยร่วมกับโรงเรียน 9 แห่งที่กระจายอยู่ในทุกสังกัดของจังหวัด เชียงใหม่ ในการถอดบทเรียนต้นแบบโรงเรียนที่สอนหลักสูตร วิชาชีพควบคู่ไปกับหลักสูตรสายสามัญ โดยโรงเรียนแม่อาว วิทยาคม เป็นหนึ่งใน 9 แห่งที่นอกจากจะเปิดการเรียนการสอน

อาชีพด้านสิ่งทอร่วมกับบริษัท เพียรกุลไหมและฝ้าย จำกัด แล้วยังร่วมนำร่องในโปรแกรมการเรียนรู้อาชีพด้านสุขภาพและการดูแลผู้สูงอายุ เป็นการทำงานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่ และผู้ประกอบการด้านสุขภาพ ซึ่งสอดคล้อง กับสถานการณ์ที่สังคมไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากเพราะ เชียงใหม่มีจำนวนผู้สูงอายุสูงเป็นอันดับ 3 ของประเทศ และยังคง อดรับทิศทางหรือแผนการพัฒนาจังหวัดที่จะเป็นเมืองสุขภาพ (Wellness City) แรงงานในด้านนี้จึงเป็นที่ต้องการในอีก 5-10 ปีข้างหน้าภายหลังจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้ ประกาศเดินหน้าปฏิรูปการศึกษาของจังหวัดโดยใช้พื้นที่เป็น ฐานแล้ว ได้มีโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและภาคเอกชนใน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนกว่า 100 แห่ง เข้าร่วมเป็นสมาชิกใน โครงการอบรมพัฒนาครูโรงเรียนเรื่องการใช้เทคนิคการจัดการ การศึกษาโดยใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งเป็นโครงการนำร่องที่เกิดขึ้นภายใต้ แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา ในส่วนองค์การบริหารส่วน จังหวัดเชียงใหม่ สรุปว่า เด็กเชียงใหม่ที่เรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวนมากยังมีปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้และสื่อสารกัน ไม่เข้าใจเนื่องจาก เด็ก ๆ ที่มาเรียนรวมกันมีความหลากหลาย ด้านชาติพันธุ์ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมบน พื้นฐานความเข้าใจในบริบทของท้องถิ่น จึงเป็นเครื่องมือที่จะ ช่วยพัฒนาศักยภาพให้แก่เด็กได้ หัวใจสำคัญที่สุดคือ ผู้บริหาร สถานศึกษาซึ่งถือเป็นผู้น้ององค์กรต้องมีความเชื่อในเรื่องพัฒนา หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตรงตามศักยภาพ ผู้เรียนที่หลากหลายนั้นเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาเด็กได้ เพราะ เมื่อผู้บริหารเดินหน้า บุคลากรครูก็ย่อมพร้อมที่จะขับเคลื่อนไป พร้อมกัน อีกทั้งยังเป็นผู้นำทางความคิดที่จะกระตุ้นให้ผู้ปกครอง และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอีกด้วย [14]

8. จังหวัดภูเก็ตต้องการบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต เป็นส่วน หนึ่งที่จะส่งเสริมและสนับสนุนงานการทำงาน ซึ่งองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดให้ความสำคัญกับงานด้านการศึกษา โดยงบประมาณ ร้อยละ 30 จะจัดสรรสำหรับงานด้านการศึกษาโดยตรงอาทิ การแก้ปัญหาครูขาดแคลนด้วยการจ้างครูอัตราจ้าง 200 อัตรา การจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงอาคารเรียนที่ทรุดโทรมให้ มีคุณภาพ การพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ ภาษาอังกฤษ และการสนับสนุนนักคุศศกที่น้อยมีอาชีพเทศบาล นครภูเก็ตเป็นพื้นที่นำร่องของการจัดระบบฐานข้อมูลเด็กและ

เยาวชนร่วมกับสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตและมหาวิทยาลัยนเรศวรในโครงการวิจัยและจัดทาระบบฐานข้อมูลนำร่องในเทศบาลนครภูเก็ตจึงประกอบด้วย 1) ฐานข้อมูลนักเรียน ครู สถานศึกษา อาคารสถานที่ งบประมาณ บัญชีการเงิน 2) ฐานข้อมูลสุขภาพในระบบดิจิทัล 3) ฐานข้อมูลการศึกษาโดยครูประจำชั้นเป็นผู้กรอกข้อมูลซึ่งจะแสดงผลในเรื่องผลสัมฤทธิ์ การศึกษาและกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพเด็ก และ 4) สวัสดิการเด็กด้วยโอกาสและเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษาโดยกองสวัสดิการเทศบาลนครภูเก็ต และครูช่วยกันกรอกจำนวนเด็กที่หลุดออกจากระบบเด็กภูเก็ต 'ตงห่อ' ปลูกฝังนิสัยคุณธรรม 'ตงห่อ' ภาษาถิ่นของจังหวัดภูเก็ต มีความหมายถึง การเป็นคนดีในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และกตัญญูการสร้างเด็กภูเก็ตให้เป็นคน 'ตงห่อ' หรือเป็นคนดี ตามสโลโก้เกิดภายใต้สโลแกน "สร้างเด็กภูเก็ตให้ตงห่อเพียงพอด้วยหลักคิด ไกล่ลัด วัฒนธรรมประเพณีรักศักดิ์ศรีพูดจาภาษาถิ่น" จึงเริ่มจากการดึงผู้นำนักเรียนในแต่ละโรงเรียนประมาณ 53 คน มาทำงานร่วมกันโดยสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต ได้จัดประชุมเพื่อให้แนวคิด จากนั้นได้เปิดโอกาสให้ผู้นำนักเรียนได้ร่วมกันคิดกิจกรรมสู่การสร้างเด็กภูเก็ตตงห่อ ทั้งในโรงเรียนของตนเองและนอกโรงเรียนเพื่อสร้างสำนึกรักถิ่น [15]

9. จังหวัดนครราชสีมาการประสานพลังความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาเชิงพื้นที่ภายใต้แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำสอดคล้องกับเป็นโคราชมหานคร เนื่องจากโคราชมีพื้นที่เป็นอันดับ 1 ของประเทศ มีประชากรเป็นอันดับ 2 เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมแห่งภาคอีสาน จึงต้องเตรียมความพร้อมด้านแรงงานให้สอดคล้องกับการขยายตัวของเมืองและภาคอุตสาหกรรมซึ่งทักษะแรงงานต้องมีคือ ทักษะด้านอุตสาหกรรม, ด้านการท่องเที่ยว และด้านเกษตรกรรม จึงมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง กับภาคเอกชนขยายผลการจัดทำหลักสูตรคู่ขนานของโรงเรียนนำร่องในจังหวัดเพื่อสร้างทางเลือกในการเรียนรู้ และเตรียมความพร้อมสู่โลกของการทำงานให้สอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด ปัจจุบันได้มีการรวมกลุ่มของภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน ภาคการศึกษาของจังหวัดไปในทิศทางเดียวกันคือ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงาน

ทำ หลักสูตรคู่ขนาน ที่ร่วมมือกับวิทยาลัยเทคนิคสุรนารี และวิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา ว่าเป็นหลักสูตรที่เรียนใน 2 รูปแบบไปพร้อมกัน คือทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยเด็กจะเรียนทั้งวิชาพื้นฐานสายสามัญทั่วไป ในขณะที่เดียวกันก็เรียนทักษะทางวิชาชีพในสาขาที่ตนเองสนใจ เมื่อเรียน 3 ปีก็จะได้ทั้งวุฒิ ปวช. และ ม.6 โดยปัจจุบันเปิดสอนหลักสูตรคู่ขนานอยู่ 3 สาขาวิชาคือ 1.หลักสูตรช่างยนต์ 2.หลักสูตรคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และ 3.หลักสูตรศิลปะการดนตรี เป้าหมายของหลักสูตรเพื่อต้องการช่วยเหลือเด็กอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่มีความพร้อมในการเรียนสายสามัญเพื่อเรียนต่อระดับปริญญาตรีให้สามารถที่จะเรียนจบใน 3 ปีแล้วมีอาชีพได้ ประกอบกับเด็กกลุ่มนี้มีฐานะค่อนข้างยากจน ถ้าจะไปเรียนสายอาชีพจะใช้เงินค่อนข้างสูง แต่การเรียนหลักสูตรคู่ขนานไม่ต้องใช้เงินมาก ซึ่งเราจะสามารถช่วยเหลือกลุ่มนี้ให้มีความทำได้อย่างรวดเร็วและช่วยตัวเองได้หลังเรียนจบและถึงแม้ว่าบางคนอาจจะไปเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยก็ตามอย่างน้อยทักษะที่ได้รับจากหลักสูตรต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การเรียนการสอนมัธยมแบบประสม จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกแก่ผู้เรียนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางเดินชีวิต 3 ทาง ระหว่างเรียนต่อสายวิชาการ เรียนต่อสายอาชีพ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน [16]

10. จังหวัดยะลา หนึ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งยังประสบกับปัญหาความไม่สงบในพื้นที่และส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยะลาระบุว่า ในช่วงตั้งแต่ปี 2547 -2553 จังหวัดยะลา มีสตรีที่ม้ายจำนวน 595 คน และเด็กกำพร้า 953 คน ยื่นเรื่องขอรับสิทธิตามหลักเกณฑ์การช่วยเหลือเยียวยาจากข้อมูลศูนย์ยะลาสันติสุข ณ วันที่ 24 พฤษภาคม 2553 ได้สรุปข้อมูลผู้ด้อยโอกาสทั้งหมดทั้งสิ้น 4,362 คน โดยแยกประเภท เด็กกำพร้า เด็กพิการ เด็กถูกทอดทิ้ง และอื่น ๆ จำนวนรวม 2,313 คน จำนวนคนพิการ 1,238 คน ผู้สูงอายุ 708 คน และผู้ป่วยเรื้อรัง 103 คนและจากรายงานสภาการณเด็กและเยาวชน ปี 2551 - 2552 (Child Watch) จังหวัดยะลาพบว่า มีปัจจัยเสี่ยงสูงที่จะส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเช่น ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาปัญหาของเด็กที่เล่นและเคยเล่นการพนันจังหวัดยะลาจึงได้คิดแก้ไขปัญหาลูกนี้โดยเฉพาะในเรื่องการ

พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนโดยการประกาศให้เป็นวาระของจังหวัด ระดมการทำงานจากบุคลากรจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและรวบรวมข้อมูลให้ถูกต้องเที่ยงตรงและเป็นปัจจุบันเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ถูกทางและเหมาะสมการทำงานในระยะ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยปักธงที่เด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้มากที่สุดไม่ว่าเรื่องภาษา สังคมสติปัญญา ร่างกาย เริ่มช่วยเหลือตัวเองได้ เด็กในวัยนี้กำลังมองโลกทัศน์ในอนาคตของตนเองจะเป็นอย่างไร ต่ออาชีพ การศึกษา สังคม คิดบวกลบ จะเริ่มตรงนี้ เป็นรากฐานของชีวิต หากใส่ตรงนี้ให้ดี เด็กเมื่อโตขึ้นจะเติมอะไรก็เติมได้ [17] จังหวัดยะลา กำหนดไว้ในปี 2557 จะเป็นปีรวมพลังคนยะลาพัฒนาสู่อาเซียน ดังนั้นการพัฒนาคนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงเป็นเรื่องสำคัญลำดับแรก ๆ โดยมีเรื่องพัฒนาและสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนเป็นเรื่องที่หนึ่ง และเรื่องที่สองคือการช่วยเหลือคนพิการ คนยากจน และคนด้อยโอกาสด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้พิการและด้อยโอกาส 8 ศูนย์ ใน 8 อำเภอ เพื่อสร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ให้เด็กที่ขาดโอกาสต่อไป [18]

11. จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการช่วยในการรวบรวมบุคลากรหลายอาชีพ ร่วมกันคิดเพื่อหาทางพัฒนาการศึกษาของเด็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสนับสนุนงบประมาณ เพื่อทำให้เกิดงานอย่างแท้จริง “ส่วนหนึ่งที่จะดำเนินการควบคู่กันไปขณะนี้เรามีปัญหาในเรื่องของศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีท่านพุทธทาสเป็นจุดรวมใจที่สำคัญ เป็นจุดรวมใจขององค์ความรู้ต่าง ๆ เป็นต้นทุนของจังหวัดอยู่แล้ว ดังนั้นทุกภาคส่วนได้ร่วมกันจัดทำหลักสูตรพุทธทาสศึกษาเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหาในเรื่องปัญหาเด็กและเยาวชนให้เด็กที่ดีให้ได้ โดยเตรียมการร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี” นอกจากนี้ยังตั้งเป้าหมายไว้ว่าเด็กทุกคนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องได้เรียนหนังสือเราเห็นเด็กที่หลุดไปจากระบบการศึกษาและเด็กที่ไม่ได้เรียนต่อ แต่ไม่มีข้อมูลตรงนี้ จึงต้องประสานกับหน่วยการศึกษาของสุราษฎร์ธานี ไม่ว่าจะเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนหรือท้องถิ่นว่า เด็กที่หลุดจากระบบมีมากน้อยแค่ไหน ต้องการข้อมูลของเด็กที่แท้จริงและทันสมัย เพื่อให้รู้ว่าสถานการณ์การศึกษา สถานการณ์ของเด็กเป็นอย่างไร เป็นพื้นฐานที่ต้องรู้ และอีกเรื่อง

สำคัญที่จะทำคือ เรื่องเด็กบกพร่องในการเรียนรู้ เด็กสมาธิสั้น มีการดำเนินการในหลายหน่วยงาน แต่ค่อนข้างที่จะจำกัดในเรื่องของความรู้และงบประมาณ จะหาทางจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมให้กับเขา โดยเฉพาะมีกระบวนการคัดกรองจากครูผู้ดูแลเด็ก ต้องมีการอบรมครู จะทำอะไรให้ได้เรียนหนังสือสำหรับเรื่องความยั่งยืนนั้น สภาการศึกษาจะเป็นตัวหลักที่ทำให้โครงการนี้เดินต่อเนื่อง จะเป็นแหล่งรวบรวมบุคลากรที่สำคัญของจังหวัดที่มีองค์ความรู้ที่จะนำพาขับเคลื่อนไปได้ และโครงการเหล่านี้เป็นโครงการที่ทำเพื่อเด็กและเยาวชนในการเชื่อมโยงท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้รับทราบต่อไป [19]

12. จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่แก้ปัญหาเด็กออกกลางคันอย่างเป็นระบบ เริ่มต้นการทำงานด้วยการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของเด็กก่อน และติดตามเด็กถึงบ้าน โดยมีทุกฝ่ายเข้ามามีมือ ขณะเดียวกันได้สร้างทางเลือกให้เด็กกลับมาเรียนในโรงเรียนแล้ว ยังมีระบบการศึกษาออกโรงเรียนรวมถึงการฝึกอาชีพระยะสั้นเป็นทางเลือก เพื่อให้มีความรู้ติดตัว และสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว เนื่องจากเด็กบางกลุ่มไม่พร้อมกลับมาเรียนในระบบ นอกจากนี้ยังนำข้อมูลของเด็กที่มีการสำรวจไปใช้ในการเฝ้าระวังไม่ให้เด็กออกกลางคันเพิ่มด้วยสิ่งแรกที่ต้องดำเนินการคือ เด็กและเยาวชนในจังหวัดสุรินทร์ทุกคนจะต้องจบการศึกษาภาคบังคับ ตามด้วยการเรียนรู้ด้านภาษาทั้ง 3 ภาษา เพื่อแข่งขันในภูมิภาคอาเซียน พร้อมกับสร้างจุดแข็งของจังหวัดคือ พัฒนาให้จังหวัดสุรินทร์เป็น “เมืองช้าง” โดยมีช้างเป็นตัวแสดง เพื่อดึงดูดภาคการท่องเที่ยว ซึ่งเด็กและเยาวชนในจังหวัดจะมีส่วนในการแสดงศิลปวัฒนธรรม เด็กจะมีรายได้ กล้าแสดงออก และภูมิใจในท้องถิ่นของตัวเอง ทั้งนี้การทำงานทุกอย่างจึงต้องเกิดจากความร่วมมือและประสานงานเป็นอย่างดี จึงมีการแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชนเกิดขึ้น และเชื่อมั่นว่าใน 5-10 ปีข้างหน้าเด็กและเยาวชนของจังหวัดสุรินทร์จะมีศักยภาพ และมีความพร้อมที่จะแข่งขันในกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียนได้ [20]

13. จังหวัดจันทบุรีได้เจาะปัญหาเด็กในชุมชนกึ่งชานเมืองที่อยู่ใจกลางเมืองของจังหวัด ซึ่งเป็นศูนย์รวมของหลายปัญหา โครงการนี้จึงนำร่องที่ชุมชนเนินเอฟเอ็ม หรือชุมชนย่อยที่ 10 เทศบาลเมืองจันทบุรี โดยออกแบบ 12 หลักสูตร สำหรับเด็กในชุมชนโดยเฉพาะ ที่สำคัญขับเคลื่อนด้วยโมเดล “จิตอาสา

พัฒนา" โดยครูสอนดีที่มีกว่า 150 คนของจังหวัดหมุนเวียนเข้า ทำกิจกรรมการสอนทุกวันเสาร์อาทิตย์ในชุมชน [21]

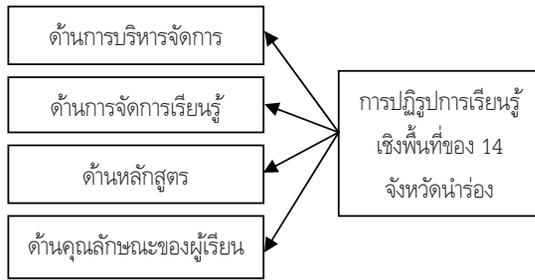
14. จังหวัดน่านมีจุดแข็งที่สำคัญโดยเฉพาะความเป็นเอกลักษณ์ล้านนาทั้งประเพณี วัฒนธรรมศิลปกรรมโบราณสถานสิ่งงดงาม รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่ารายได้ส่วนใหญ่ของคนในจังหวัดมาจาก รายได้นอกภาคการเกษตร ถึงร้อยละ 73 ขณะที่ภาคการเกษตร มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 29ประชากรในจังหวัดน่านมีรายได้เฉลี่ย อยู่ที่ 42,802 บาท /คน/ปี สิ่งสำคัญที่จะทำให้ "ความเป็นเมือง น่าน" คงอยู่คือการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชน"เด็ก น่านรักดี รักถิ่นเกิด เรียนรู้สู่สากล" จึงถือเป็นเป้าหมายการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้จังหวัดน่าน ที่มาจากความร่วมมือของหลากหลายภาคส่วนในจังหวัด ทั้งส่วน ราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการและบุคลากร ทางการศึกษา และภาคประชาสังคมแนวคิดการทำงานของคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้จังหวัดน่าน เน้นการทำงานใน 3 เรื่อง คือ ความร่วมมือของคนในพื้นที่ ผลจากการทำงานต้องเกิดขึ้น กับเด็กและเยาวชน และความยั่งยืนในการทำงานเมื่อสิ้นสุดงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพเยาวชน แล้วยังสามารถเดินต่อไปให้คนในจังหวัด น่านมาร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนทำให้ เห็นร่วมกันว่า การทำงานของคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ จังหวัดจะเข้มแข็งไม่ได้ถ้าไม่มีคนในพื้นที่ หรือท้องถิ่นเข้าร่วม มือ จึงเป็นที่มาของการคัดเลือกตำบลทั้ง 6 แห่งเข้าร่วมเป็นเครือข่ายทำงานด้านเด็กและเยาวชนในรูปแบบของ "คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับตำบล" เพื่อให้เครือข่ายพื้นที่เป็นฐานในการทำงาน ในส่วนของคณะกรรมการปฏิรูปจังหวัดจะมีการ ประชุมทุกเดือน เพื่อรายงานผลการติดตามและการให้คำแนะนำ สนับสนุนของคณะทำงานที่จังหวัดมอบหมายให้รับผิดชอบในแต่ละตำบลการขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชนในจังหวัด น่าน จึงเน้นการสร้างความเข้มแข็งในระดับตำบล ในรูปแบบของ "คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับตำบล" ซึ่งมีองค์ประกอบ ของคณะทำงานที่หลากหลายตามบริบทของประเด็นขับเคลื่อนใน ตำบลโดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกเทศมนตรี เป็นประธาน โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการส่งเสริมเยาวชนให้

เป็นเด็กน่าน รักดี รักถิ่นเกิดเรียนรู้สู่สากล ตามแต่ละบริบท ในตำบลผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และมุ่งให้เด็กได้รวมกลุ่มกันเป็น ชมรมเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริง [22]

ตารางที่ 1 สังเคราะห์การปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่ 14 จังหวัด นำร่องในประเทศไทย

การปฏิรูปการเรียนรู้ เชิงพื้นที่จังหวัดนำร่อง	ด้านการบริหารจัดการ	ด้านการจัดการเรียนรู้	ด้านหลักสูตร	ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน	พัฒนาระบบสารสนเทศ	ช่วยเหลือคนพิการ/ยากจน
อำนาจเจริญ	-	/	/	/	-	/
ชลบุรี	/	/	/	/	/	-
สุโขทัย	/	/	-	/	/	-
ลำปาง	/	-	/	/	/	-
ตราด	-	-	/	/	-	-
กาญจนบุรี	/	/	/	/	/	/
เชียงใหม่	/	/	/	/	/	-
ภูเก็ต	/	/	/	/	/	/
นครราชสีมา	/	-	/	/	-	-
ยะลา	/	/	/	/	-	/
สุราษฎร์ธานี	/	-	/	/	/	-
สุรินทร์	-	/	/	/	/	/
จันทบุรี	-	/	/	/	-	-
น่าน	/	/	/	/	-	-
รวมความถี่	10	10	12	14	8	5

จากการสังเคราะห์การปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่ของ 14 จังหวัดนำร่อง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์พิจารณา จากองค์ประกอบที่มีความถี่ระดับสูง (ในที่นี้คือความถี่ ระดับ 10 ขึ้นไป) ได้ 4 องค์ประกอบคือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้าน การจัดการเรียนรู้ 3) ด้านหลักสูตร 4) ด้านคุณลักษณะของผู้ เรียน ได้ตั้งแผนภาพ

ภาพที่ 1

สรุป

การปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่ เป็นการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม มีจัดการความร่วมมือระหว่างภาคีต่าง ๆ ทั้งภาคการศึกษา ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่นให้เห็นเป้าหมายการศึกษาร่วมกันและช่วยกันขับเคลื่อนงานการศึกษาของพื้นที่ไปสู่ความสำเร็จ เป็นการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาออกไปสู่ท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพ และทำให้การศึกษาเกิดความหลากหลายในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นนับจากนี้การปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นที่ ไม่ใช่หน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการเพียงอย่างเดียว แต่เป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะรูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ในระดับจังหวัด ซึ่งเริ่มทำในระดับตำบล ระดับอำเภอนำร่อง โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรลงไปช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานในเชิงพื้นที่ได้ดีขึ้น ซึ่งการทำงานเชิงพื้นที่ดังกล่าวจะทำให้เกิดการศึกษาเพื่อชีวิต เป็นการศึกษาเพื่อคนทุกเพศวัย ที่มีความหลากหลายทางการเรียนรู้ โดยสิ่งสำคัญก็คือการศึกษาจะต้องสร้างคนให้กับพื้นที่และสร้างคนให้กับท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] [1]Prawet Wasee. (2001). **The Intelligence Strategies and Education Reform to Bring the Country Out of Crisis**. Bangkok : Office of the National Education Commission.
- [2] Choochart Plaenglaun.(2008). **Administration Based by School : A Case Study of Schools in Education Reformation in Developing Learner's Quality Project under Office of Chiang Rai Educational Service Area 4**. Master of Education Thesis (Education Administration)Chiang Rai : Chiang Rai Rajabhat University.
- [3]The Secretariat of the Council of Education. (2014). **Thai Education Situation in the World Stage**. Bangkok : Phrikwam Graphic
- [4] The Thailand Research Fund.(2015). **"Area-Based Education". Research Community**. 21 (124) : November - December2015.
- [5] Office of the Basic Education Commission. (2000). **Learning Reform based on the Most Important Learners**. Bangkok : Ministry of Education.
- [6]Reform of LearningSubcommittee. (2001). **Reformed learning based on Chil0Center**. Bangkok: Ministry of Education.
- [7] Deputy Minister of Education. (2011). **Direction to drive education development under the spatial education management strategies**. 15 February 2016, From <http://www.trf.or.th>.
- [8] Chaiyaporn Thongprasert. (2012). **The Education Reformation by Using the Area Based in Amnat Charoen Province**. 18 February 2016, From <https://www.gotoknow.org/posts/590951>.

- [9] Komsan Ekkachai. (2012). **The Education Reformation by Using the Area Based in Chonburi Province.** 18 February 2016, From <http://www.whychannel.org>.
- [10] Manob Samawimon. (2012). **The Learning Reformation by Using the Area Based in Sukhothai Province.** 18 February 2016, From <http://www.thaihealth.or.th/>.
- [11] Jumlong Khambunchoo. (2012). **The Disparity of Quality School.** 18 February 2016, From <http://www.thaihealth.or.th/>.
- [12] Kannika Suphapha. (2013). **The Driven of Project of Spatial Learning Reform in Trat Province.** 18 February 2016, From <http://thainews.prd.go.th/>.
- [13] Sa-ard Thunseng. (2012). **Provincial Spatial Learning Reform Project in Kanchanaburi Province.** 18 February 2016, From <http://www2.eduzones.com>.
- [14] Bunlert Booranapakorn. (2012). **Driven reform projects in Chiang Mai province.** 18 February 2016, From <http://www.chiangmainews.co.th>.
- [15] Phaiboon Ubattasaring. (2012). **Promoting and Supporting the Education Working.** 18 February 2016, From <http://www.qlf.or.th/>.
- [16] Paphaporn Phitthayachawarn. (2012). **Spatial Education Management Project in Nakhon Ratchasima Province.** 18 February 2016, From <http://www.moe.go.th>.
- [17] Kraisorn Sritraitat. (2012). **Educational Reform Project in Yala Province.** 18 February 2016, From <http://www.qlf.or.th/>.
- [18] Decharat Simsiri. (2012). **Yala People Join Forces to Develop into ASEAN.** 18 February 2016, From <http://www.qlf.or.th/>.
- [19] Thanongsak Thaweethong. (2012). **Educational Reform Project in Surat Thani Province.** 18 February 2016, From <http://www.qlf.or.th/>.
- [20] Thongsuk Ruaysoongnern. (2013). **Educational Reform Project in Surin Province.** 18 February 2016, From <http://www.tnnthailand.com/>.
- [21] Wiwat Phectsri. (2011). **Educational Reform Project in Chanthaburi Province.** 18 February 2016, จาก <http://www.tnnthailand.com/>.
- [22] Somphect Siththichai. (2012). **The Reform of Learning in Nan Province.** 18 February 2016, From <http://www.qlf.or.th/>.